

उत्तराखण्ड - संस्कृत - विश्वविद्यालयः, हरिद्वारम्,
विकल्पधारित-क्रेडिट प्रणाली- (CBCS) पाठ्यक्रम पारूपम्,
(2019-20सत्रतः प्रभावि)
साहित्य-आचार्यः (M.A)
पथमसत्रम् (I-Semester)

पूर्णाङ्काः 100
सैद्धान्तिकमूल्याङ्कनम्-80
आन्तरिकमूल्याङ्कनम्-20

प्रथमपत्रम् CC-1	पाठ्यग्रन्थः- काव्यप्रकाशः (आदितः चतुर्थोल्लासपर्यन्तम्)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रथमोल्लासः ।	16	1
2.	द्वितीयोल्लासः ।	16	1
3.	तृतीयोल्लासः ।	16	1
4.	चतुर्थोल्लासे आदितः असंलक्ष्यक्रमव्यङ्ग्यनिरूपणं यावत् ।	16	1
5.	चतुर्थोल्लासे संलक्ष्यक्रमव्यङ्ग्यनिरूपणतः अन्त्यं यावत्	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

द्वितीयपत्रम् CC-2	पाठ्यग्रन्थः- रसगङ्गाधरः (प्रथमाननम्)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	आदितः प्रतिभायाः काव्यकारणतानिरूपणं यावत् ।	16	1
2.	काव्यस्य चातुर्विध्यमित्यतः काव्यप्रकाशकृद्भेदेषु कटाक्षं यावत् ।	16	1
3.	रसस्वरूपतः शान्तरसत्वव्यस्थापनं यावत् ।	16	1
4.	रतिस्वरूपनिरूपणतः विभावादिस्वरूपनिरूपणं यावत् ।	16	1
5.	शृङ्गारस्य द्वैविध्यनिरूपणतः गुणनिरूपणे वामनादीनां मतं यावत् ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

ततीयपत्रम् CC-3	पाठ्यग्रन्थः- ध्वन्यालोकः(प्रथम-द्वितीयोद्योतौ)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रथमोद्योते आदितः ध्वनिलक्षणं यावत् ।	16	1
2.	प्रथमोद्योते शिष्टो भागः ।	16	1
3.	द्वितीयोद्योते आदितः गुणालङ्कारयोःलक्षणं यावत् ।	16	1
4.	माधुर्यगुणनिरूपणतःशब्दशक्त्युद्भवानुरणनरूपध्वनेःस्वरूपं यावत् ।	16	1
5.	अर्थशक्त्युद्भवध्वनिरूपणतः अन्त्यं यावत् ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

चतुर्थपत्रम् CC-4	पाठ्यग्रन्थः- मुद्राराक्षसम् (विशाखदत्तप्रणीतम्)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रथमोऽङ्कः ।	16	1
2.	द्वितीयोऽङ्कः ।	16	1
3.	तृतीयोऽङ्कः ।	16	1
4.	चतुर्थः पञ्चमोऽङ्कश्च ।	16	1
5.	षष्ठः सप्तमोऽङ्कश्च ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

पञ्चमपत्रम् EC-A 1	पाठ्यग्रन्थः- वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः(आचार्यजगदीशचन्द्रमिश्रः)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	वेदानामाविर्भावकालः : भाष्यकाराश्च ।	16	1
2.	संहितासाहित्यम् ।	16	1
3.	ब्राह्मणग्रन्था आरण्यकग्रन्थाश्च ।	16	1
4.	उपनिषत्साहित्यम् ।	16	1
5.	वेदाङ्गानां परिचयः ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

पञ्चमपत्रम् BC-B1	पाठ्यग्रन्थः- अभिनवकाव्यालङ्कारसूत्रम् (प्रो.राधाबल्लभत्रिपाठी)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	काव्यलक्षणनिरूपणतः काव्यकारणनिरूपणं यावत् ।	16	1
2.	काव्यभेदनिरूपणतःशास्त्रसङ्गतिनिरूपणं यावत् ।	16	1
3.	अलङ्कारस्वरूपनिरूपणतःअलम्भाननिरूपणं यावत् ।	16	1
4.	अलङ्कारविभागनिरूपणतः आभ्यान्तरालङ्कारनिरूपणपर्यन्तम् ।	16	1
5.	बाह्यालङ्कारनिरूपणतः काव्यविशेषविमर्शननिरूपणपर्यन्तम् ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

**साहित्य-आचार्यः (M.A)
द्वितीयसत्रम्(II-Semester)**

पूर्णाङ्काः 100
सैद्धान्तिकमूल्याङ्कनम्-80
आन्तरिकमूल्याङ्कनम्-20

प्रथमपत्रम् CC-5	पाठ्यग्रन्थः- काव्यप्रकाशः(पञ्चमोल्लासतोऽष्टमोल्लासपर्यन्तम्)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	पञ्चमोल्लासे आदितःअन्विताभिधानवादे व्यञ्जनाया अपरिहार्यतानिरूपणं यावत् ।	16	1
2.	पञ्चमोल्लासस्य शिष्टो भागः षष्ठोलासश्च ।	16	1
3.	सप्तमोल्लासे दोषसामान्यलक्षणतःपदगतसन्दिग्धत्वदोषनिरूपणं यावत्।	16	1
4.	वाक्यगतदोषतः अन्त्यं यावत् ।	16	1
5.	अष्टमोल्लासः ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

द्वितीयपत्रम् CC-6	पाठ्यग्रन्थः- रसगङ्गाधरः (प्रथमाननम्)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	शब्दगुणाः (श्लेषतः समाधिपर्यन्तम्)	16	1
2.	अर्थगुणाः (श्लेषतः समाधिपर्यन्तम्)	16	1
3.	अर्थे तेषां त्रिष्वेवान्तर्भाव इत्यतः मदलक्षणनिरूपणं यावत् ।	16	1
4.	श्रमलक्षणतः निर्वेदलक्षणपर्यन्तम् ।	16	1

5.	व्यभिचारिणां सङ्ख्या इत्यतोऽन्त्यं यावत् ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

ततीयपत्रम् CC-7	पाठ्यग्रन्थौ- वक्रोक्तिजीवितम् (प्रथम-द्वितीयोन्मेषौ) दशरूपकम् (प्रथम-द्वितीयप्रकाशौ)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	वक्रोक्तिजीवितस्य प्रथमोन्मेषे आदितः प्रबन्धवक्रतानिरूपणं यावत् ।	16	1
2.	वक्रोक्तिजीवितस्य प्रथमोन्मेषे काव्यबन्धस्वरूपतःअन्त्यं यावत् ।	16	1
3.	वक्रोक्तिजीविते द्वितीय उन्मेषः ।	16	1
4.	दशरूपके प्रथमःप्रकाशः ।	16	1
5.	दशरूपके द्वितीयःप्रकाशः ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

चतुर्थपत्रम् CC-8	पाठ्यग्रन्थः- नलचम्पूः (प्रथम द्वितीयोच्छ्वासौ)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रथमोच्छ्वासे आदितः 20तमं पद्यं यावत् ।	16	1
2.	प्रथमोच्छ्वासे 21तमपद्यतः 36तमं पद्यं यावत् ।	16	1
3.	प्रथमोच्छ्वासे 37तमपद्यतः अन्त्यं यावत् ।	16	1
4.	द्वितीयोच्छ्वासे आदितः 21तमं पद्यं यावत् ।	16	1
5.	द्वितीयोच्छ्वासे 22तमपद्यतः अन्त्यं यावत् ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

पञ्चमपत्रम् EC-A2	पाठ्यग्रन्थः- भारतीयदर्शनस्येतिहासः()	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	न्यायदर्शनं वैशेषिकदर्शनञ्च ।	16	1
2.	साङ्ख्यदर्शनम् ।	16	1
3.	योगदर्शनम् ।	16	1
4.	मीमांसादर्शनम् ।	16	1
5.	जैन-बौद्ध-चार्वाकदर्शनानि ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

पञ्चमपत्रम् EC-B 2	पाठ्यग्रन्थः- पिङ्गलप्रणीतं छन्दःसूत्रम् (प्रथमतः पञ्चममध्यायं यावत् ।	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रथमोऽध्यायः ।	16	1
2.	द्वितीयोऽध्यायः ।	16	1
3.	तृतीयोऽध्यायः ।	16	1
4.	चतुर्थोऽध्यायः ।	16	1
5.	पञ्चमोऽध्यायः ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

साहित्य-आचार्यः (M.A)
तृतीयसत्रम् (III-Semester)

पूर्णाङ्काः 100
सैद्धान्तिकमूल्याङ्कनम्-80
आन्तरिकमूल्याङ्कनम्-20

प्रथमपत्रम् CC-9	पाठ्यग्रन्थः- काव्यप्रकाशः(नवम-दशमोल्लासौ)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	नवमोल्लासः ।	16	1
2.	दशमोल्लासे उपमातः निदर्शनालङ्कारनिरूपणपर्यन्तम् ।	16	1
3.	दशमोल्लासे अप्रस्तुतप्रशंसातःसहोक्त्यलङ्कारनिरूपणपर्यन्तम् ।	16	1
4.	दशमोल्लासे विनोक्तितःविषमालङ्कारनिरूपणपर्यन्तम् ।	16	1
5.	दशमोल्लासे अधिकालङ्कारतः अन्त्यं यावत् ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

द्वितीयपत्रम् CC-10	पाठ्यग्रन्थः- बुद्धचरितम् (प्रथमतः पञ्चमं सर्गं यावत्)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रथमसर्गः ।	16	1
2.	द्वितीयसर्गः ।	16	1
3.	तृतीयसर्गः ।	16	1
4.	चतुर्थसर्गः ।	16	1
5.	पञ्चमसर्गः ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

ततीयपत्रम् CC-11	पाठ्यग्रन्थः- काव्यशास्त्रस्येतिहासः(डॉ.जगदीशचन्द्रमिश्रः)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	रससम्प्रदायः ।	16	1
2.	अलङ्कारसम्प्रदायः ।	16	1
3.	ध्वनिसम्प्रदायः।	16	1
4.	औचित्यसम्प्रदायः ।	16	1
5.	रीतिसम्प्रदायो वक्रोक्तिसम्प्रदायश्च ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

चतुर्थपत्रम् CC-12	पाठ्यग्रन्थः-हर्षचरितम् (महाकविबाणभट्टविरचितम्) प्रथमतःपञ्चमोच्छ्वासपर्यन्तम् ।	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रथमोच्छ्वासः ।	16	1
2.	द्वितीयोच्छ्वासः ।	16	1
3.	तृतीयोच्छ्वासः ।	16	1
4.	चतुर्थोच्छ्वासः ।	16	1
5.	पञ्चमोच्छ्वासः ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

पञ्चमपत्रम् EC-A 3	पाठ्यग्रन्थः- औचित्यविचारचर्चा	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	आदितः अलङ्कारौचित्यं यावत् ।	16	1
2.	रसौचित्याद् वचनौचित्यं यावत् ।	16	1
3.	विशेषणौचित्याद् देशौचित्यं यावत् ।	16	1
4.	कुलौचित्याद् अभिप्रायौचित्यं यावत् ।	16	1
5.	स्वभावौचित्याद् अन्त्यं यावत् ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

पञ्चमपत्रम् BC-B 3	पाठ्यग्रन्थः- काव्यमीमांसा (प्रथमतःपञ्चममध्यायं यावत्)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रथमोऽध्यायः ।	16	1
2.	द्वितीयोऽध्यायः।	16	1
3.	तृतीयोऽध्यायः ।	16	1
4.	चतुर्थोऽध्यायः ।	16	1

5.	पञ्चमोऽध्यायः ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

साहित्य-आचार्यः (M.A)
चतुर्थसत्रम्(IV-Semester)

पूर्णाङ्कः 100
सैद्धान्तिकमूल्याङ्कनम्-80
आन्तरिकमूल्याङ्कनम्-20

प्रथमपत्रम् CC-13	पाठ्यग्रन्थः- ध्वन्यालोकः(तृतीय-चतुर्थोद्योतौ)	पूर्णाङ्कः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	तृतीयोद्योते आदितः रसविरोधितत्त्वानां निरूपणं यावत् ।	16	1
2.	तृतीयोद्योते बाध्यत्वाभिप्रायेणाङ्गत्वाभिप्रायेण वा प्राप्तानां विरोधिनां कथनस्य निर्दोषता इत्यतःगुणीभूतव्यङ्ग्यनिरूपणं यावत् ।	16	1
3.	तृतीयोद्योते काव्यबन्धेषु गुणीभूतव्यङ्ग्यप्रकाराणां योजनीयता इत्यतः अन्त्यं यावत् ।	16	1
4.	चतुर्थोद्योते आदितःध्वनेरित्थं गुणीभूतव्यङ्ग्यस्य च समाश्रयात्..... इति कारिकां यावत् ।	16	1
5.	चतुर्थोद्योते शिष्टो भागः ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

द्वितीयपत्रम् CC-14	पाठ्यग्रन्थः-जानकीहरणम् (प्रथम-द्वितीयसर्गौ)	पूर्णाङ्कः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रथमसर्गे आदितः 25तमं पद्यं यावत् ।	16	1
2.	प्रथमसर्गे 26तमपद्यतः 50तमं पद्यं यावत् ।	16	1
3.	प्रथमसर्गे 51तमपद्यतः अन्त्यं यावत् ।	16	1
4.	द्वितीयसर्गे आदितः 35तमं पद्यं यावत् ।	16	1
5.	द्वितीयसर्गे 36तमपद्यतः अन्त्यं यावत् ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

तृतीयपत्रम् CC-15	पाठ्यग्रन्थौ- वक्रोक्तिजीवितम् (तृतीय-चतुर्थपरिच्छेदौ) दशरूपकम् (तृतीय-चतुर्थप्रकाशौ)	पूर्णाङ्कः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	वक्रोक्तिजीवितस्य तृतीयोन्मेषे आदितः मालादीपकनिरूपणं यावत् ।	16	1
2.	वक्रोक्तिजीवितस्य तृतीयोन्मेषे दीपितदीपकतः अन्त्यं यावत् ।	16	1
3.	वक्रोक्तिजीविते चतुर्थोन्मेषः ।	16	1

4.	दशरूपके तृतीयःप्रकाशः ।	16	1
5.	दशरूपके चतुर्थःप्रकाशः	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

चतुर्थपत्रम् CC-16	वाक्परीक्षा	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
-------------------------------	--------------------	----------------------------	-----------------------

पञ्चमपत्रम् EC-A4	पाठ्यग्रन्थः- व्यक्तिविवेकः(प्रथमो विमर्शः)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	आदितः व्यञ्जनाखण्डनं यावत् ।	16	1
2.	शब्दचतुष्टयवादतःरसप्रतीतौ क्रमिकतायाः सिद्धिं यावत् ।	16	1
3.	रसानुमितिनिरूपणतः 'सूरिभिः कथितः' इत्यत्र 'सूरिभिः' इति पदस्य वैयर्थ्यं यावत् ।	16	1
4.	ध्वनिलक्षणे सम्भवानां दशानां दोषाणां कारिकाभिः सङ्ग्रह इत्यतःवक्रोक्तिखण्डनं यावत् ।	16	1
5.	परिशिष्टो भागः ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1

पञ्चमपत्रम् EC-B 4	पाठ्यग्रन्थः-कादम्बरी (कथामुखम्)	पूर्णाङ्काः 80+20	क्रेडिट 05+01
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	आदितः चाण्डालकन्यकावर्णनं यावत् ।	16	1
2.	शुकप्रशंसातःशाल्मलीतरुवर्णनं यावत् ।	16	1
3.	शुकजन्मवृत्तान्ततः शुकदशावर्णनं यावत् ।	16	1
4.	हारीतवर्णनतः जाबालिवर्णनं यावत् ।	16	1
5.	शुकस्य वर्णनतः रात्रिवर्णनं यावत् ।	16	1
6.	अनुशिक्षणम्(Tutorial)	20	1